

اشتغالزایی با توسعه صنعت فولاد

الهام اسماعیلی پور، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

شهروند

یکی از مهمترین دغدغه‌های هر دولتی مبارزه با بیکاری و اشتغالزایی برای نیروی کار جویای شغل می‌باشد که جهت نیل به این هدف، از سیاست‌های مختلفی همچون ارائه وام‌های اشتغالزایی یا کارآفرینی و توسعه مشاغل خانگی و... استفاده می‌شود. اما یکی از مناسب‌ترین روش‌ها برای ایجاد شغل که علاوه بر غلبه بر معضل بیکاری موجب توسعه و رشد اقتصادی کشور می‌شود، توسعه صنایعی است که در آن‌ها دارای مزیت نسبی و یا رقابتی هستیم. خوشبختانه کشور ما به دلیل وجود معادن غنی مواد اولیه مورد نیاز صنایع و نیز نزدیکی به دریاها از شمال و جنوب، در برخی از صنایع همچون صنعت فولاد دارای مزیت نسبی است.

صنعت فولاد یکی از صنایع مادر کشورها بوده به گونه‌ای که بنا به نظر برخی محققان یکی از شاخص‌های سنجش توسعه صنعتی هر کشور مصرف سرانه فولاد در آن کشور است. تجربه کشورهای صنعتی شده نیز نشان می‌دهد که بسیاری از این کشورها که در تولید فولاد دارای مزیت نسبی بودند با اتکا بر این صنعت و تعریف آن به عنوان یک صنعت راهبردی توانسته‌اند امروزه به عنوان کشوری پیشرفته مطرح باشند. بنابراین با توجه به وجود مزیت نسبی این صنعت در کشور، می‌توان نتیجه گرفت که تقویت و توسعه آن علاوه بر آنکه می‌تواند به توسعه صنعتی کشور کمک نماید موجبات اشتغالزایی را نیز فراهم می‌آورد. چرا که مطابق با اطلاعات موجود در جدول زیر مشخص است که با رشد مثبت و ۷ درصدی مقدار سرمایه‌گذاری در صنعت فولاد طی سال‌های

۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰، مقدار تولید نیز در این بازه متناسب با سرمایه‌گذاری رشد داشته و نسبت تولید به سرمایه‌گذاری برابر ۰/۱۱ بوده است. این نسبت گویای آن است که سرمایه‌گذاری انجام شده در این صنعت در دوره مورد مطالعه اثربخش بوده و توانسته میزان تولید را با نرخ یکنواخت افزایش داده و اتلافی در سرمایه‌گذاری اتفاق نیفتاده است.

نکته جالب آن است که نرخ رشد اشتغال در هر سال نسبت به سال قبل نیز دقیقاً برابر با نرخ رشد سرمایه‌گذاری در هر سال نسبت به سال قبل بوده به طوری‌که در سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۶ هم سرمایه‌گذاری و هم اشتغال با نرخ ۵ درصد افزایش یافته و در سال ۱۳۸۹ با نرخ ۹ درصد و در سال ۱۳۹۰ با نرخ برابر ۱۳ درصد رشد یافته‌اند. این امر بیانگر آن است که متناسب با افزایش سرمایه‌گذاری در این صنعت دقیقاً اشتغال مستقیم این بخش رشد یافته و به هر میزان سرمایه‌گذاری در این صنعت افزایش یا کاهش یابد به همان میزان نیز اشتغال و تولید افزایش یا کاهش خواهند یافت. نسبت تولید به اشتغال که در طول این سال‌ها مقداری برابر با ۰/۵ داشته است موید این مطلب می‌باشد.

عنوان	واحد	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
میزان تولید	میلیون تن	9/5	10	10/5	11	12	13/5
سرمایه گذاری	میلیارد ریال	85,500	90,000	94,500	99,000	108,000	121,500
نسبت تولید به سرمایه گذاری	تن به میلیون ریال	0/11	0/11	0/11	0/11	0/11	0/11
اشتغال مستقیم	نفر	19,000	20,000	21,000	22,000	24,000	27,000
نسبت تولید	هزار تن	0/5	0/5	0/5	0/5	0/5	0/5

						به اشتغال مستقیم	به نفر
270,000	240,000	220,000	210,000	200,000	190,000	اشتغال غیر مستقیم	نفر

منبع: www.bsmt.ir

علاوه بر تاثیرگذاری توسعه این صنعت بر اشتغال مستقیم، مشاهده می‌شود که اشتغال غیرمستقیم در این صنعت نیز دقیقاً ده برابر میزان اشتغال مستقیم است. بنابراین می‌توان گفت یک درصد افزایش در سرمایه‌گذاری در این بخش، مقدار اشتغال (مستقیم و غیرمستقیم) را یک درصد افزایش داده و به عبارت بهتر کشش اشتغال نسبت به سرمایه‌گذاری در این صنعت برابر با یک می‌باشد.

با توجه به توضیحات ارائه شده، یکی از نکاتی که می‌بایست مدنظر سیاست‌گذاران قرار گیرد آن است که صنعت فولاد یک صنعت به شدت حساس و مولد تولید و اشتغال بوده و هر چه میزان سرمایه‌گذاری در این صنعت بیشتر شود مقدار اشتغال و تولید نیز به همان میزان افزایش خواهد یافت و بالعکس. بنابراین دولتمردان می‌باید سیاست‌های اعمال شده در این صنعت را به دقت بررسی و کنترل نمایند چرا که کوچکترین سوء مدیریت در آن علاوه بر کاهش تولید بر میزان بیکاری کشور خواهد افزود.